DOMSTOLENS DOM
AF 9. DECEMBER 1965[1]

Hessische Knappschaft mod Maison Singer et Fils (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af appelretten i Colmar)

Sag 44/65

Sammendrag

1. *Retspleje — præjudiciel afgørelse — parter i hovedsagen — rettigheder (EØF-traktaten, artikel 177)*

2. *Fri bevægelighed for personer — arbejdstagere efter EØF-Rådets forordning nr. 3 — begreb*

3. *Fri bevægelighed for personer — arbejdstagere — ulykkesforsikring — ydelser efter lovgivningen i en medlemsstat — skade indtruffet på en anden medlemsstats territorium — skade indtruffet før ikrafttrædelsen af EØF-Rådets forordning nr. 3 — forpligtede institutioner — krav over for en erstatningspligtig tredjemand — indtaling af refusionskrav — tilstedelighed (EØF-Rådets forordning nr. 3, artikel 52; artikel 53, stk. 3)*

1. Retten til at bestemme, hvilke spørgsmål der skal forelægges Domstolen, tilkommer alene den nationale retsinstans; parterne kan hverken ændre deres indhold eller få dem erklæret genstandsløse.

2. Begrebet »arbejdstager« i forordning nr. 3 er ikke begrænset til vandrende arbejdstagere i streng forstand eller til arbejdstagere, som må skifte opholdssted af hensyn til arbejdets udførelse.
   Jf. sammendrag nr. 1, dommen i sag 75/63, Sml. 1954—64, s. 471.

3. De sociale sikringsinstitutioner i en medlemsstat er i henhold til artikel 52 i forordning nr. 3 berettiget til på de deri fastsatte betingelser at indtale refusionskrav for ydelser, som de har udbetalt som følge af en ulykke, selv om denne er indtruffet før den 1. januar 1959.

I sag 44/65

angående en anmodning om en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i EØF-Rådets forordning nr. 3 om vandrende arbejdstageres sociale sikring (JO af 16. december 1958, s. 561 f), som er indgivet af appelretten i Colmar i henhold til artikel 177 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab i en sag, som verserer for retten mellem

1 — Processprog: Fransk.

HESSISCHE KNAPPSCHAFT, Weilburg/Lahn (Tyskland)

og

MAISON SINGER ET FILS, Erstein (Frankrig)

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten Ch. L. Hammes, afdelingsformand W. Strauß (referende), dommerne A. M. Donner, R. Lecourt og R. Monaco,

generaladvokat: J. Gand
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

I — Vedrørende det første spørgsmål

Ved første spørgsmål anmodes Domstolen om at afgøre, om artikel 52 i forordning nr. 3 kun finder anvendelse på vandrende arbejdstagere, som har eller på uheldstidspunktet havde beskæftigelse i et af Fællesskabets seks medlemslande, eller om forordningen finder anvendelse på enhver arbejdstager, der er tilknyttet en social sikringsordning i en af disse medlemsstater, selv om han ikke er vandrende arbejdstager, og selv om den ulykke, han har været udsat for, og som medfører udbetaling af ydelser fra den sociale sikring, hverken indtraf under arbejdet eller i forbindelse hermed;

ved dom af 33/64 af 11. marts 1965 (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Arondissementsrechtbank i Assen), kendte Domstolen, under en fortolkning af artikel 52, stk. 1, for ret:

»Disse bestemmelser finder anvendelse, når en arbejdstager, der i henhold til en medlemsstats lovgivning har ret til en af de i artikel 2 i forordning nr. 3 nævnte ydelser for skade lidt på en anden medlemsstats område, hvad enten skaden har forbindelse med arbejdet eller ej, har et krav mod tredjemand på erstatning for denne skade.«

i det foreliggende tilfælde må det erindres, at artikel 52 gælder for alle personer, som oppebærer ydelser efter lovgivningen i en medlemsstat, uanset om det drejer sig om arbejdstageren selv eller hans ydelsesbrettigede pårørende;

sagsøgte i hovedsagen, som anerkender denne fortolknings rigtighed, finder alligevel, at forordning nr. 3 fortolket således er uforenelig med EØF-traktatens artikel 51, navnlig fordi Rådet efter denne bestemmelse alene har hjemmel til at regulere forholdene for vandrende arbejdstagere i streng forstand;

som følge heraf gør sagsøgte i henhold til den nævnte traktats artikel 173 og 184 gældende, at artikel 52 i forordning nr. 3 er uanvendelig, og nedlægger derfor påstand om, at Domstolen statuerer, at anmodningen om fortolkning fra Cour d'appel i Colmar er genstandsløs;

efter ordlyden af traktatens artikel 177 tilkommer det den nationale ret og ikke parterne i hovedsagen at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål;

da retten til at bestemme hvilke spørgsmål, der skal forelægges Domstolen, således alene tilkommer den nationale retsinstans, kan parterne hverken ændre deres indhold eller få dem erklæret genstandsløs;

inden for artikel 177's særlige rammer kan Domstolen ikke efter påstand fra en part være forpligtet til at behandle et spørgsmål, som ikke skal forelægges af parterne men af den nationale ret, eller et anbringende, som særlig støttes på artikel 184;

i øvrigt ville den modsatte opfattelse stride imod det forhold, at forfatterne af artikel 177 tilstræbte at indføre et direkte samarbejde mellem Domstolen og de nationale retsinstanser inden for rammerne af en procedure, som ikke har karakter af et tvistemål, og hvor parterne ikke har noget initiativ, men kun får lejlighed til at udtale sig;

herefter kan den påstand fra firmaet Singer et fils, at fortolkningsanmodningen fra retten i Colmar bør erklæres genstandsløs, ikke tages til følge;

i øvrigt ville sagsøgerens opfattelse, hvorefter forordning nr. 3 og navnlig dens artikel 52 går ud over de i traktatens artikel 51 afstukne grænser, ikke kunne anerkendes;

i henhold til traktatens artikel 51 »vedtager Rådet . . . de foranstaltninger vedrørende social tryghed, der er nødvendige for at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed«;

artikel 51 findes i kapitlet »Arbejdskraften« under afsnit III (»Den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital«) i traktatens anden del (»Fællesskabets grundlag«);

gennemførelsen af en så fuldstændig frihed som muligt for arbejdskraftens bevægelighed, som altså udgør en del af Fællesskabets »grundlag«, udgør således det yderste mål for artikel 51 og er derfor bestemmende for, hvordan Rådet skal udøve de beføjelser, det har i medfør af denne artikel;

det ville være i strid hermed at begrænse begrebet »arbejdstager« til alene at omfatte vandrende arbejdstagere i streng forstand eller arbejdstagere, som skifter opholdssted i forbindelse med udøvelsen af deres beskæftigelse;

der er intet i artikel 51, der tvinger til sådanne sondringer, som i øvrigt ville kunne umuliggøre anvendelsen af de omhandlede regler;

derimod stemmer det ved forordning nr. 3 vedtagne system, som består i så vidt muligt at ophæve de territoriale grænser for anvendelsen af de forskellige sociale sikringsordninger, godt overens med formålene i traktatens artikel 51.

II — Vedrørende det andet spørgsmål

Ved det andet spørgsmål anmoder Cour d'appel i Colmar Domstolen om at afgøre, om de sociale sikringsinstitutioner i en medlemsstat i medfør af artikel 52 i forordning nr. 3 er berettiget til på de deri fastsatte betingelser at indtale regreskrav for ydelser, de har udbetalt som følge af en ulykke, der er indtruffet før den 1. januar 1959;

i henhold til artikel 88, stk. 1 i EØF-Rådets forordning nr. 4 trådte forordning nr. 3 i kraft den 1. januar 1959;

den nævnte forordning nr. 3 kunne ikke før den 1. januar 1959 afgive hjemmel for de krav og forpligtelser, den omhandler;

derimod kunne begivenheder, der var indtruffet før dette tidspunkt, danne grundlag for nævnte krav og forpligtelser fra forordningens ikrafttræden;

i mangel af en udtrykkelig modstridende bestemmelse må dens regler tillægges virkning fra deres ikrafttræden, for så vidt som de nu fastsætter de juridiske konsekvenser af tidligere indtrufne begivenheder;

artikel 52 i forordning nr. 3 ændrer på ingen måde forudsætningerne for indtrædelsen af og grænserne for ansvaret uden for kontraktsforhold, som fortsat alene henhører under den nationale ret;

den begrænser sig til at hjemle overførelse af det krav, som skadelidte har over for den ansvarlige tredjemand, til den forpligtede institution, med andre ord at sætte en anden fordringshaver i stedet for den oprindelige;

i øvrigt må den i artikel 52 fastsatte overførelse af krav til de nationale sociale sikringsinstitutioner anses for et logisk og retfærdigt modstykke til udvidelsen af de nævnte institutioners forpligtelser til at omfatte hele Fællesskabets territorium;

i denne henseende foreskrives det i forordning nr. 3, artikel 53, stk. 3, at en ydelse kan kræves udbetalt, selv om den vedrører en begivenhed, der er indtruffet før tidspunktet for forordningens ikrafttræden;

den samme tidsmæssige virkning må derfor anerkendes hvad angår anvendelsen af artikel 52;

det andet spørgsmål fra Cour d'appel Colmar må følgelig besvares bekræftende.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den præjudicielt af første civilafdeling ved Cour d'appel Colmar i henhold til den nævnte afdelings beslutning af 1. juni 1965, for ret:

1. **Svaret på det første spørgsmål fra Cour d'appel Colmar fremgår af Domstolens dom nr. 33/64 af 11. marts 1965;**

2. **De sociale sikringsinstitutioner i en medlemsstat er i henhold til artikel 52 i EØF-Rådets forordning nr. 3 om vandrende arbejdstageres sociale sikring berettiget til på de deri fastsatte betingelser at indtale refusionskrav for ydelser, de har udbetalt som følge af en ulykke, der er indtruffet før den 1. januar 1959;**

og bestemmer:

3. **Det påhviler Cour d'appel Colmar at træffe afgørelse om sagsomkostningerne for denne instans.**

Hammes Strauß Donner
Lecourt Monaco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. december 1965.

A. Van Houtte
Justitssekretær

Ch. L. Hammes
Præsident